

Lietuvių kolaboravimas ir rezistencija prieš nacius

Pateiktį rengė
Eva Taraškevič
4c

Turinys

- Kolaborantas sąvoka
- Kolaboravimo priežastys
- Kolaboravimo eiga
- Kolaboravimo vertinimas
- Rezistencinė sąvoka
- Rezistencijos eiga
- Rezistencinė spauda
- Šaltiniai

Kolaborantas (sąvoka)

- Kolaborantas – okupantų talkininkas, tėvynės išdavikas, okupuotos valstybės centrinės ir vietinės valdžios (administracijos) pareigūnas, valdininkas ar tarnautojas, vykdančias okupacinės valdžios nurodymus (politiką) ir prievarta verčiantis savo piliečius (tėvynainius) paklusti okupantų valiai.
- Kolaborantais laikomi žmonės, dažniausiai dėl politinių ir ideologinių įsitikinimų išdavę Tėvynę, jos nepriklausomybę ir ėmę savanoriškai bendradarbiauti su okupantais.

Kolaboravimo priežastys

- Laikinoji vyriausybė, nenorėdama konfliktuoti su okupacine vokiečių valdžia, pritarė nacių antisemitinei politikai.
- Lietuvos gyventojai taip siekė atgauti nepriklausomybę, stodami prieš SSRS.

Kolaboravimo eiga

- Tipiškais lietuvių kolaborantais galima laikyti pronacistinės Lietuvių nacionalistų partijos, generalinių tarėjų institucijos bei lietuvių policijos batalionų narius.
- Provokiška Lietuvių nacionalistų partija daugiausia buvo sudaryta iš voldemarininkų, veikė legaliai.
- Ji išpažino nacionalsocializmo ideologiją ir tikėjosi gauti Lietuvai jaunesniojo Vokietijos partnerio statusą.
- 1941 m. gruodžio 17 d. LNP buvo uždrausta, nes kalbėjo apie valstybingumo atkūrimą ir kritikavo antilietuvišką vokiečių politiką.

-
- Jų lyderiai (P. Kubilius, Bronius Draugelis, Kazys Šimkus, Ignas Taunys ir kt.) tapo Lietuvai visai nenaudingų nacių antihumaniškų ir rasistinių įsakymų vykdytojais, egzekutoriais. Jų veiklą sunku pateisinti.
  - Uoliausias vokiečių talkininkas buvo darbo ir socialinių reikalų generalinis tarėjas J. Paukštys (rėmė prievartinį žmonių įdarbinimą Vokietijoje, išvežta apie 60 tūkst.).
  - Didelė kolaboravimo gėda tenka lietuvių policijos batalionams (20 batalionų, 8388 kariai, kitais duomenimis – 13 tūkstančių karių ir 250 karininkų). Kai kurie iš jų tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvavo žydų holokauste: saugojo koncentracijos stovyklas, getus, varė žydus į šaudymo vietas ir žudė juos.

Kolaboravimo vertinimas

Kolaboravimas yra ne tik politinė, bet ir moralinė problema. Bendradarbiavimas su okupantais yra gėdingas ir smerktinas dalykas. Žinoma, gyvenimas yra labai sudėtingas ir neįmanoma iš anksto numatyti, kaip elgtis sudėtingomis sąlygomis, tačiau pataikavimas ir keliaklupsčiavimas atėjūnams visados yra amoralus.

Rezistencija (sąvoka)

- Rezistencija – fizinėje srityje reiškia atsparumą
- Dvasinėj - nusiteikimą neprisiimti svetimos valios, jos nevykdyti, priešintis jai ignoravimu ar veiksmu.
- Politinėj srity rezistencija yra pavergto krašto gyventojų pasipriešinimas pavergėjui.
- Vykdoma esamai tvarkai, nelegaliomis priemonėmis.
- Ji yra skirstoma į : politinę, kultūrinę, ūkinę, ginkluotą ir pasyvią.

Rezistencijos eiga

- Rezistencija didžiojoje Europos daly Antrajam pasauliniam kare virto esmine karo dalimi, kurios uždavinys silpninti priešo užnugarį šnipinėjimu, ginkluotais veiksmais, sabotažu.
- Vokiečių okupacijos metu rezistencija prasidėjo 1941m., kai okupacinė valdžia privertė sukilimo paskelbtą Lietuvos Laikinąją vyriausybę veikimą sustabdyti ir tuo būdu paneigė lietuviams valstybinę priklausomybę.
- 1941 vokiečiams okupavus Lietuvą likviduota Laikinoji vyriausybė bei uždarytas LAF'as.
- 1941 XII — 1942 I buvo platinama rotatorinių T(autos) T(arybos) atšaukimų; juos leido tuo metu ir kiti rezistenciniai sąjūdžiai. 1941 XI deš. pasirodė pirmasis pagrindžio laikraštis „Nepriklausoma Lietuva“, spausdintas slaptoje spaustuvėje.

Rezistencijos spauda

Šaltiniai

- <http://www.genocid.lt/Leidyba/9/vytautas.htm>
- Visuotinė lietuvių enciklopedija